

แนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ด้านการบริหารจัดการ กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่
A Guideline on the Operation of Early Childhood Development Center
according to Educational Administration Standards of the Local
Administration Office: A Case Study of Khumhaiyai Subdistrict

นางทิพย์อุบล เศลารักษ์¹

รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัครภูมิ²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ (1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ (2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคำไฮใหญ่ (3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดแสงสว่าง (4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองแล้ง (5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองหิน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ นายองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดนักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก จำนวน 13 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกการสัมภาษณ์ ศึกษาเอกสารหลักฐานจริง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอผลการวิจัยเชิงบรรยาย

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการแนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานีนั้นเป็นดังนี้ 1) ด้านการดำเนินงาน พบว่า ด้านการบริหารงานมีปัญหาการจัดซื้อ สื่อ วัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่ไม่ตรงกับความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านงบประมาณได้รับงบประมาณอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าอาหารกลางวัน ค่าวัสดุการศึกษา ตามรายหัว ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล แต่ยังขาดงบประมาณจัดกิจกรรมโครงการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การบริหารงานการเงินและพัสดุไม่ชัดเจน การเบิกจ่ายงบประมาณตามขั้นตอนล่าช้า 3) ด้านการดำเนินงานบุคคล มีปัญหาด้านการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การประเมิน

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

4) ด้านผลการปฏิบัติงานแบบระบบอุปถัมภ์ และการบริหารจัดการ พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น ในด้านการบริหารจัดการ งบประมาณ วิชาการ และบุคลากร ทำให้โครงสร้างการบริหารจัดการ ภายในไม่เป็นระบบ เพิ่มภาระงานแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและขาดความเป็นเอกภาพ

2. แนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่พบในการวิจัยครั้งนี้ เป็นดังนี้ 1) แนวการดำเนินงานด้านการบริหารงานควรมีการรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหรือยุบรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนการอบรมเลี้ยงดู ควรจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีวาระตำแหน่ง 2 ปี 2) แนวการดำเนินงานด้านการบริหารงบประมาณ ควรได้รับเงินอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และรายได้จากท้องถิ่น ส่วนแนวทางการดำเนินงานด้านงบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในด้านการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ต้องยึดแนวทางการดำเนินงานการเบิกจ่ายงบประมาณ 3) แนวการดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคล ควรให้ความสำคัญกับการกำหนดตำแหน่งอัตราบุคลากร แนวการเลือกสรรการปรับสถานภาพ แนวการประเมินผลการปฏิบัติงาน แนวการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 4) แนวการดำเนินงานด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมีรูปแบบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านการบริหารงาน บุคลากร งบประมาณและงานวิชาการเฉพาะของตน

3. การนำเสนอแนวทางการดำเนินงานศูนย์นั้น พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวทางที่นำเสนอ โดยเฉพาะเรื่องการย้าย

รวมหรือยุบศูนย์ขนาดเล็ก แนวการจัดการเรียนรู้ของเด็ก การจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารงานบุคคล และการบริหารศูนย์ที่มีรูปแบบเฉพาะของตน โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ การจัดตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์ และการบริหารศูนย์ให้เป็นที่ยอมรับของชุมชน

คำสำคัญ : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, กรณีศึกษา

ABSTRACT

The research aimed to study the conditions and problems on the Operation of Early Childhood Development Center according to Educational Administration Standards of the Local Administration Office: A Case Study of Khumhaiyai Subdistrict. The target groups were 1) the early childhood development center of TambonKumhaiyai Administrative Organization, 2) the early childhood development center of Wat Kumhaiyai, 3) the early childhood development center of Wat Sangsawang, 4) The early childhood center of Wat Nonglang and the early childhood development center of Wat Nonghin. The informants in the research were the mayors of the local administrative organization, educators, heads of the early childhood centers and the teachers totaling 13. Data were collected by the interview, a documentary study. The data were analyzed and presented in a descriptive method.

The research findings were as follows :

1. Current conditions and wants for the guidelines for running the early childhood development centers were as follows. 1) On the administration, procuring and purchasing materials and equipment were not in line with the actual needs. 2) On the budget allocated, the budget was provided by the Local Administrative Department to be used for lunch, educational materials, transportation expenses. However, there were no budget for the project activities carried out by the centers. Financial and material administrations were not transparent. 3) On personnel administration, the problems were found to be related to training and development which were crucial to the operation. 4) On management, the problems developed as the centers were transferred to the local administrative organization. As a result, there were problems as the local organization was not in a position to efficiently administer.

2. The following were the guidelines. 1) For the administration to be efficient, some centers were to be merged. Learning and experience promoting activities should be carried out. 2) As for the budget administration, the budget should come from the local administrative organization and local income.

3) As regards the personnel administration, priority should be given to the personnel positions, recruitment system, status adjustment and performance guidelines.

4) Considering the performance of the centers under study, there should be a model for the efficient administration.

3. Experts agreed with the proposed guidelines, especially the merging. Or dissolution of the some centers, learning activities, procuring and hiring, personnel administration. They gave an additional advice that the executive committee should be communally recognized.

Keywords : Child Development Center, Case Study

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีค่า เป็นสิ่งที่รักและความหวังอันสูงสุดของพ่อแม่ เป็นอนาคตของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ การที่เด็กจะเจริญเติบโตได้อย่างสมบูรณ์ เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา ประเทศนั้น จำเป็นต้องได้รับการตอบสนอง การพื้นฐานเช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย การพักผ่อน การบริการทางการแพทย์ ความรักความอบอุ่น จากบิดามารดาซึ่งในช่วง 6 ปีแรกของเด็กเป็นวัย ที่สำคัญที่สุด เป็นช่วงที่มีการพัฒนาทุกด้าน อย่างรวดเร็ว เด็กจึงควรได้รับการส่งเสริมพัฒนา ทั้งทางร่างกาย สติปัญญา สังคม อารมณ์และจิตใจ อย่างเต็มที่และเหมาะสม การจัดการศึกษาปฐมวัย

จึงมีความสำคัญยิ่งเพราะเป็นการให้การศึกษาเบื้องต้นที่มีความสำคัญต่อชีวิตในอนาคตของเด็กเป็นการศึกษาถึงการอบรมเลี้ยงดู เพื่อให้ถูกตามหลักการพัฒนาตามวัยที่ยังช่วยปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม ลักษณะนิสัยและวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานที่จะทำให้เด็กมีชีวิตที่สมบูรณ์ขึ้น เมื่อเด็กได้รับการดูแลที่ดีได้รับความรักความอบอุ่นจะทำให้เด็กเป็นคนสดชื่นแจ่มใสมองโลกในแง่ดี รู้จักรักตนเอง และรักคนอื่น เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ดังนั้นเด็กปฐมวัยจึงเปรียบเป็นวัยทองของชีวิต (เบญญา แสงมล 2528 : 10)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการให้ได้ตามมาตรฐานการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพื่อที่จะพัฒนาไปสู่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นโดยภาพรวมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยโดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานีได้รับการถ่ายโอนการจัดการศึกษามาจากส่วนราชการต่างๆ มีเด็กปฐมวัย อายุ 2 - 5 ปี ที่เข้ารับบริการ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพุทธศักราช 2542 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2542 โดยเน้นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย 2-6 ปี

ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

และความต้องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี อีกทั้งเป็นการนำเสนอแนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงและเป็นแนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นระบบ และมีมาตรฐานคุณภาพตามหลักวิชาการ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นสถานศึกษาสู่มาตรฐานที่องค์กรปกครองท้องถิ่นกำหนดไว้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อกำหนดแนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี
3. เพื่อนำเสนอแนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการต่อที่ประชุม

องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

ขอบเขตของงานวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลในการสร้างและนำเสนอแนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ทั้งหมด 5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดแสงสว่าง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดคำไฮใหญ่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองแล้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดหนองหิน ซึ่งบุคลากรกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย

1. นายกอง้องการบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี
2. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี
3. นักวิชาการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี
4. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี
5. ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเรื่อง แนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
2. คู่มือแนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการ
3. การนำเสนอ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลสาระที่ได้จากการศึกษาสภาพและปัญหา นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา สังเคราะห์ การจัดกลุ่ม หมวดหมู่ และนำเสนอเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ถึงสภาพและปัญหาการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็ก ตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ด้านการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งในแต่ละด้านมีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

1. สภาพและปัญหาของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

1.1 ด้านการบริหารงาน

จากการศึกษาพบว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนจากกรมพัฒนาชุมชนและกรมการศาสนา การให้บริการการอบรมเลี้ยงดูเด็กเล็กที่อายุ 2-5 ปี ทั้งในเขตพื้นที่บริการและพื้นที่ใกล้เคียง การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้มีระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้แบบไม่ยึดหยุ่นคือไม่น้อยกว่า 230 วันได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นคือ อาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ด้านการบริหารงานมีปัญหาการจัดซื้อสื่อ วัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่ไม่ตรงกับความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (เงินอุดหนุน) ได้แก่ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าอาหารกลางวัน ค่าวัสดุการศึกษา ตามรายหัว ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ทุนการศึกษา และงบประมาณเงินรายได้ของปกครองส่วนท้องถิ่นคืองบประมาณที่ตั้งไว้ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เงินบริจาค เงินรางวัลต่างๆ ด้านการบริหารงาน งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดงบประมาณจัดกิจกรรมโครงการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การบริหารงานการเงินและพัสดุไม่ชัดเจน การเบิกจ่ายงบประมาณตามขั้นตอนล่าช้า

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

การสรรหา/เลือกสรร และการปรับสภาพ การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กการกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการ การประเมินผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร ขาดการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การประเมินผลการปฏิบัติงานแบบระบบอุปถัมภ์

1.4 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การถ่ายโอนภารกิจโครงสร้างพื้นฐานเดิมยังเป็นของกรมการศาสนาโครงสร้างอาคารสถานที่งานด้านวิชาการต้องปรับเปลี่ยนทำให้เกิดการบริหารจัดการบนความเปลี่ยนแปลงต้องปรับกระบวนการทำงานการบริหารงานเน้นไปทางด้านงานวิชาการมากเกินไปไม่เน้นการดูแลเด็กให้มีคุณภาพ ซึ่งการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นดูแลเฉพาะ ด้านการบริหารจัดการ งบประมาณ วิชาการ และบุคลากร ทำให้โครงสร้างการบริหารจัดการภายในไม่เป็นระบบ เพิ่มภาระงานแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขาดความเป็นเอกภาพ

(ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นายองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัด นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์ครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ เมื่อวันที่ 6-8 มิถุนายน พ.ศ. 2555)

แนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการ ดังนี้

2.1 แนวการดำเนินงานด้านการบริหารงาน

2.1.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีความพร้อมด้วยงบประมาณ อาคารสถานที่ และกำหนดให้

มีโครงสร้างส่วนราชการรวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ โดยให้ดำเนินการตามขั้นตอน ได้แก่ จัดเวทีประชาคม จัดทำโครงการและแผนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนดำเนินงาน จัดทำระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รายงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

2.1.2 การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดประสงค์จะย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น จัดทำแผนการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำประกาศย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ

2.1.3 การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศึกษาวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเพื่อดำเนินการจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน นำผลการประชาคมพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น จัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน รายงานการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ (กระทรวงมหาดไทย 2552 :4-5)

2.1.4 แนวทางการดำเนินงานด้านการให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ ได้แก่ กำหนดระยะเวลาเรียนรู้ในรอบปีการศึกษา ไม่น้อยกว่า 230 วัน การให้การส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็กคือ อาหารกลางวัน อาหารว่าง เครื่องนอน อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา และวัสดุครุภัณฑ์ การตรวจสุขภาพเด็กเล็ก ประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข บริการอื่นๆที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมเช่นเป็นศูนย์ 3 วัย หรือ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือใกล้เคียงได้ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีพัฒนาการ ครบทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี เล่นตามมุม ทำกิจกรรมกลางแจ้ง เกมการศึกษา โดยยึดตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรเป็นหลัก

2.1.5 ค ณ ะ ก ร ร ม ก า ร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประกอบด้วย บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้ง โดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสมจากชุมชน และผู้ดำรงตำแหน่ง ดังนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง

ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก มีอำนาจหน้าที่ กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุน การดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ในด้าน ต่างๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามนโยบายและแผนพัฒนา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอแนะให้ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการดำเนินงาน การพัฒนาคุณภาพศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการ จัดตั้ง ยุบเลิก หรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พิจารณาสั่งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พิจารณาสั่งแผนงานโครงการ และงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักวิชาการ และแผนพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็ก ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและระหว่าง ศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ของ องค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น และจังหวัดกำหนด

2.2 แนวทางการดำเนินงานด้านการ บริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บริหารงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับ การอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินรายได้ ของ ศูนย์ พัฒนา เด็ก เล็ก ตามแนวทางดังนี้

2.2.1 แนวทางการดำเนินงาน ด้านงบประมาณที่ได้รับ การอุดหนุนจากกรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ ค่าอาหาร เสริม (นม) อัตราคนละ 7 บาท ต่อคน ต่อวัน ค่าอาหารกลางวัน อัตราคนละ 13 บาท ต่อคน ต่อวัน ค่าตอบแทน และค่าครองชีพของบุคลากร เงินประกันสังคม ของบุคลากรค่าวัสดุการศึกษา อัตราคนละ 600 บาท ต่อคน ต่อปี ค่าพาหนะนำ ส่งเด็กไปสถานพยาบาล อัตราคนละ 10 บาท ต่อคน ต่อปี ทุนการศึกษา หลักสูตร ครูศาสตรบัณฑิต /ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษา ปฐมวัย ตามโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย ราชภัฏสวนดุสิต และกรมส่งเสริมการปกครอง ท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรร ตามหลักเกณฑ์การจัดสรรแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องดำเนินการตามการเบิกจ่ายรายการต่างๆ ตามระเบียบและหนังสือสั่งการเกี่ยวกับวิธีการ งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับ การเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับพัสดุ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอื่นๆที่เกี่ยวข้อง (ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ ปี 2555 หน้า 62-66)

2.2.2 แนวทางการดำเนินงาน ด้าน งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ดำเนินการได้แก่ จัดทำแผนพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะ 3 ปี จัดทำแผนปฏิบัติ การประจำปีงบประมาณ จัดทำแผนจัดหาพัสดุ รายปี จัดทำสมุดคัมภีร์งบประมาณรายจ่ายในหมวด รายจ่ายต่างๆ เพื่อการรายงานและการตรวจสอบ การใช้จ่ายงบประมาณ

2.2.3 แนวทางการดำเนินงาน ด้านงบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง จัดหารายได้และสินทรัพย์ในส่วนที่จะนำมาซึ่งรายได้และผลประโยชน์ตามสภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อจัดทำทะเบียนข้อมูล จัดทำแนวปฏิบัติหรือระเบียบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อจัดหารายได้และผลประโยชน์ตามสภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยไม่ขัดต่อระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องและ จัดหารายได้ ผลประโยชน์และจัดทำทะเบียนคุม เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

2.2.4 แนวทางการดำเนินงานด้านการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาเด็ก แจกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กสำรวจความต้องการในการใช้สื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยให้คำนึงถึงความปลอดภัย ประโยชน์ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำทะเบียนควบคุมสื่อและครุภัณฑ์ ดำเนินการเบิกจ่ายสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ที่ได้มากับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

2.2.5 แนวทางการดำเนินงานการเบิกจ่ายงบประมาณศึกษาทำความเข้าใจ

แนวทางและถือปฏิบัติตามระเบียบต่างๆ ได้แก่ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ.2543 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2548 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 ระเบียบหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการบริหารงบประมาณในองค์กร แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดทักษะในการดำเนินงาน

2.3 แนวทางการดำเนินงานด้านบริหารงานบุคคล

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น จะต้องมีความรู้ ทักษะหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดค่าตอบแทนสิทธิ และสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลาง
พนักงานส่วนท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทย
กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือ
สั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การประเมินผลการปฏิบัติ
งานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก
และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำผลการประเมิน
ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการ
เลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่นๆ
ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงาน
ส่วนท้องถิ่น เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงาน
จ้าง หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการ
ปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ
ที่เกี่ยวข้อง บุคลากรควรได้รับการพัฒนาอบรมและ
ศึกษาดูงานสัมมนาวิชาการหรือการพัฒนาทักษะ
อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องครบทุกคนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
ตามมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริม
การปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4 แนวทางการดำเนินงานด้าน
การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเองและที่ได้
รับถ่ายโอนจากกรมพัฒนาชุมชนและสำนักงาน
การประถมศึกษาแห่งชาติให้ปฏิบัติตามมาตรฐาน
การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจาก
กรมการศาสนาให้ปฏิบัติตามแนวทางการบริหาร
จัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษา
ในศาสนสถานตามหนังสือคณะกรรมการกลาง
กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
คือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กใดประสงค์จะถ่ายโอน
ภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 100 %

ให้ใช้รูปแบบที่ 1 คือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
เป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ทั้งหมดให้ศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอน
ภารกิจจากศาสนสถานประสงค์ใช้รูปแบบที่ 2
และ 3 ให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการ
การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นและกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
กำหนดบริหารงานในด้านการบริหารงาน บุคลากร
งบประมาณ และวิชาการ

3. ผลการนำเสนอ

โดยภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วม
ประชุมการนำเสนอแนวทางการดำเนินงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก มีความคิดเห็นในแนวเดียวกัน กล่าวคือ
เห็นด้วยกับแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กตามมาตรฐานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 แนวการบริหารงานด้าน
การจัดตั้ง การย้าย, รวม, ยุบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแนว
การดำเนินงานด้านการให้บริการอาหารกลางวัน,
อาหารเสริม นม แนวการให้บริการด้านวัสดุ สื่อ
อุปกรณ์การศึกษา แนวการจัดประสบการณ์
แนวการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ผู้ทรงคุณวุฒิ
อยากให้มีการส่งเสริมผู้เรียนโดยจัดให้มีโครงการที่
ส่งเสริมผู้เรียนไว้รองรับข้อคิดเห็นจากการวิพากษ์
การนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการศูนย์
เด็กเล็ก นายมนตรี ธนคุณ รองผู้อำนวยการเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
แนวการให้บริการด้านสาธารณสุขผู้ทรงคุณวุฒิ

เห็นด้วยมากที่สุดอยากให้มีการวางแผนงานร่วมกัน เพื่อการพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัย ด้านการบริการส่งเสริมสุขภาพในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ข้อคิดเห็นจากการวิพากษ์การนำเสนอแนวทางด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก นายวานิช สายยีน สาธารณสุขอำเภอดอนมดแดง) และ แนวการแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ

3.2 แนวการบริหารงบประมาณ แนวการดำเนินงานด้านการเงิน การจัดตั้งงบประมาณ แนวการของบประมาณ แนวการเบิกจ่ายงบประมาณ แนวการจัดซื้อจัดจ้าง แนวการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

3.3 แนวการบริหารงานบุคคล แนวการกำหนดตำแหน่งอัตราบุคลากร แนวการเลือกสรรการปรับสถานภาพ แนวการประเมินผลการปฏิบัติงาน แนวการต่อสัญญาจ้าง แนวการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอ ดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี แนวการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.4 แนวการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รูปแบบการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านการบริหารงาน บุคลากร งบประมาณและงานวิชาการข้อมูลจากการนำเสนอแนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ. 2555

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นแนวการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล คำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี จากการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่รับถ่ายโอนจากกรมการศาสนาและ เป็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่รับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนา ชุมชน ผู้วิจัยได้มีข้อค้นพบซึ่งควรอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

แนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการ : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอ ดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มเป้าหมายมีการดำเนินงานด้านการบริหารงาน ด้านการบริหาร งบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับ คณะนึ่ง สายแก้ว (2549 : 9) ศึกษา เรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการศึกษา ปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการ ศึกษาปฐมวัย ในด้านต่างๆ คือ การบริหารงาน วิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหาร งบประมาณ และการบริหารงานทั้งไป สอดคล้อง กับ สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษา แห่งชาติ (2543 : 15) ที่ได้กำหนดความพร้อม ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะเข้ามา ดำเนินการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานงบประมาณ และ งานอาคารสถานที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นไป

สอดคล้องกับ Albully (1977 : 5687-A) ได้ทำการวิจัยเมื่อ ค.ศ. 1967 เรื่องการพัฒนาเกณฑ์สำหรับก่อตั้งโรงเรียนอนุบาลประจำตำบลได้ข้อเสนอจากการผลวิจัย พบว่า เกณฑ์การจัดตั้งต้องพิจารณาถึงสถานการณ์ งบประมาณ การสรรหาครู โครงสร้างของหลักสูตรให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของชุมชน

2. แนวการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการศึกษา แนวการดำเนินงาน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มเป้าหมายมี การดำเนินงานด้านการบริหารงานด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล วิเคราะห์ข้อมูลโดยสรุปดังนี้

ด้านการบริหารงาน 1) การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดประสงค์จะจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีความพร้อมด้วยงบประมาณ อาคารสถานที่ และกำหนดให้มีโครงสร้างส่วนราชการรวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ โดยให้ดำเนินการตามขั้นตอน ได้แก่ จัดเวทีประชาคม จัดทำโครงการและแผนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนดำเนินงาน จัดทำระเบียบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นว่าด้วยการ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รายงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ 2) การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใดประสงค์จะย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเรื่องเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดตาม

ลำดับ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น จัดทำแผนการย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำประกาศย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การย้าย/รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ 3) การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศึกษาวิเคราะห์เหตุผลความจำเป็นในการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดเพื่อดำเนินการจัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน นำผลการประชาคมพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น จัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน รายงานการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ (กระทรวงมหาดไทย 2552 :4-5) 4) การให้บริการการอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ ได้แก่ กำหนดระยะเวลาเรียนรู้ในรอบปีการศึกษาไม่น้อยกว่า 230 วัน การให้การส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็กคือ อาหารกลางวัน อาหารว่าง เครื่องนอน อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา และวัสดุครุภัณฑ์ การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข บริการอื่นๆ ที่้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมเช่น เป็นศูนย์ 3 วัย หรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กอายุ 2-5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หรือใกล้เคียงได้ตามศักยภาพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จัดประสบการณ์ และส่งเสริม

พัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กมีพัฒนาการ ครบทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี เล่นตามมุมท กิจกรรมกลางแจ้ง เกมการศึกษา โดยยึดตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการบริหารงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ ค่าอาหารเสริม (นม) อัตราคนละ 7 บาท ต่อคน ต่อวัน ค่าอาหารกลางวัน อัตราคนละ 13 บาท ต่อคน ต่อวัน ค่าตอบแทน และค่าครองชีพของบุคลากร เงินประกันสังคม ของบุคลากรค่าวัสดุการศึกษา อัตราคนละ 600 บาท ต่อคน ต่อปี ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล อัตราคนละ 10 บาท ต่อคน ต่อปี ทุนการศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต /ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษา ปรุ้มวัย ตามโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรตามหลักเกณฑ์การจัดสรรแก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องดำเนินการตามการเบิกจ่ายรายการต่างๆ ตามระเบียบและหนังสือสั่งการเกี่ยวกับวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับการเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกฎหมายระเบียบ และหนังสือสั่งการเกี่ยวกับพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอื่นๆที่เกี่ยวข้อง และมีขั้นตอนการบริหารงบประมาณ คือ 1) จัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระยะ 3 ปี จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ จัดทำแผน

จัดหาพัสดุรายปี จัดทำสมุดคุมงบประมาณรายจ่าย ในหมวดรายจ่ายต่างๆ เพื่อการรายงานและการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ 2) ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2 และ 3) พ.ศ. 2543 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษา ไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง จัดหารายได้ และสินทรัพย์ในส่วนที่จะนำมาซึ่งรายได้และผลประโยชน์ตามสภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อจัดทำทะเบียนข้อมูล จัดทำแนวปฏิบัติหรือระเบียบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อจัดหารายได้ และผลประโยชน์ตามสภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยไม่ขัดต่อระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องและจัดหารายได้ ผลประโยชน์และจัดทำทะเบียนคุม เก็บรักษาเงินและเบิกจ่ายให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง 3) การจัดหาซื้อหนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกซื้อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาเด็ก แจกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก สำรวจความต้องการในการใช้ซื้อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆที่เกี่ยวข้องโดยให้นิ่งถึงความปลอดภัย ประโยชน์ ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจิตวิทยา การเรียนรู้ของเด็กแต่ละวัย ขออนุมัติจัดซื้อจัดจ้าง

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำทะเบียนควบคุมสื่อและครุภัณฑ์ ดำเนินการเบิกจ่ายสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน ที่ได้มากับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

ด้านบริหารงานบุคคล ซึ่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น จะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษาอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง การประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้าง และอื่นๆ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง บุคลากรควรได้รับการพัฒนาอบรมและศึกษาดูงานสัมมนาวิชาการหรือการพัฒนา

ทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องครบทุกคนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตามมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ บริหารจัดการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลบริหารจัดการในด้าน การบริหารจัดการ งบประมาณ บุคลากร และงานวิชาการ ซึ่งทางศาสนสถาน (วัด) บริหารจัดการด้าน อาคารสถานที่สิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท รับผิดชอบการจัดการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย และ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาก็ได้บัญญัติไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของประชาชน ในท้องถิ่นนั้นๆ ประกอบกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดให้การศึกษาปฐมวัย หรือก่อนประถมศึกษา เป็นหน้าที่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้ประชาชนผู้ปกครองได้รับบริการเพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะ สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มเป้าหมาย หน่วยงาน บุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรให้ความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งทางด้านวิชาการ บุคลากรที่สามารถพัฒนาความรู้ความสามารถของเด็กได้ครอบคลุมทั้งสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์และสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวการดำเนินงาน ตามมาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.2 ควรมีการศึกษาการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนและการประกันคุณภาพการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนตำบล

2.3 ควรมีการศึกษาแนวการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วย ความอนุเคราะห์จากหน่วยงานหลายแห่งซึ่งไม่อาจนำมากล่าวได้หมด ผู้มีพระคุณท่านแรกที่ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งคือ รองศาสตราจารย์ ดร.สมาน อัครวุฒิ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ตลอดจนเสียสละเวลาชี้แนะแนวทางให้คำปรึกษา เอาใจใส่ และให้ความกระจ่างในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล อันเป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ที่กรุณาให้ผู้วิจัยได้ศึกษาหาความรู้ อันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย และหน่วยงานที่ผู้วิจัยปฏิบัติงาน

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากองการศึกษา นักวิชาการศึกษา คณะครู หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อมูลเป็นที่ประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาคพิเศษรุ่นที่ 14 ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือมาโดยตลอด และเจ้าหน้าที่สาขาวิชาการบริหารการศึกษาที่อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือประสานงานจนส่งผลให้ประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่ออุทัย-คุณแม่พรพิศ เศลารักษ์ พี่สาว และบุตรสาว ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีได้เอื้อนนาม ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยมีความพยายามและคอยเป็นกำลังใจอยู่เบื้องหลังความสำเร็จในครั้งนี้

คุณประโยชน์ใดๆ อันเกิดจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และให้ความปรารถนาดีแก่ผู้วิจัยตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

- คะนิง สายแก้ว. ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในจังหวัดสุรินทร์, 2549.
เบญจา แสงมลิ. การพัฒนาเด็กปฐมวัย, กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2545.
Albury, Ronald Graham. “The Development of Guiding,” Principles for the Establishment and Organization of a parish Day Nursery School,” 1995.